

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 450 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

La Rusale.

Ziua mângâierii, ziua darului dumnezeesc! Ziua de întărire acelor slabi, ziua de însuflețire a celor credincioși, ziua limbilor de foc, ziua de minunată sărbătoare a Rusalelor! — Și limbile de foc au încălzit inimile cele reci — pentru că a fost focul darului dumnezeesc! Ucenicii desprețuitului „rabbi” — au așteptat cu mult dor sosirea acestei zile, căci prea mult le-au istovit puterile ceea-ce ochilor lor li-s'a dat să vadă în cele vre-o 50 de zile din urmă. Au petrecut în rugăciuni fierbinți, zilele de așteptare a duhului sfânt... Și duhul sfânt a venit, — în chipul limbilor de foc — și a vărsat curaj în inimile lor și le-a dat darul limbilor. Și cele câteva mii de oameni, cari s'au spălat în apa botezului în ziua aceea — a fost strălucitul rezultat al darului dumnezeesc — vărsat în sufletele lor — al spiritului lui Dumnezeu, care „s'a sălășluit întru ei...”

De aci încolo au uitat toate năcăzurile, toate marile greutăți ale chemării lor! Au pornit în lume, și au început marele și greul războiu pentru cucerirea inimilor. Cu cât a fost mai greu războiul, cu atât mai strălucit a fost rezultatul: pentru că a fost un războiu ideal, purtat: nu cu arme ucigătoare, făcute de mână, ci cu armele cuvântului lui Dzeu — iar scopul războiului n'a fost înmulțirea robilor — ci libertatea cea adevărată întru împărăția lui Dzeu! O, citiți istoria lumii — și spuneți: unde găsiți pagini mai glorioase? Sunt pagini scrise cu sânge! — Da, sângele acesta a fost însă cel mai scump, căci s'a vărsat pentru împărăția lui Dumnezeu!

Au trecut aproape nouăsprezece veacuri de atunci! Nouăsprezece

veacuri de luptă grea, purtată cu însuflețire de toți aceia cari au știut să se pună sub scutul darului celui minunat al Duhului sfânt! Acest dar îl cerem și azi, noi, viermii neputincioși ai veacului al XX-lea. În ziua minunată a praznicului Rusalelor în deosebi ne înălțăm mâinile și cerem împăratului ceresc, duhului adevărului, să vină și să ne curățească de toată spurcăciunea! Ridicarea mâinilor înseamnă înălțarea inimilor, pentru că multele spurcăciuni ale inimilor nu mai înălțarea desăvârșită a aceloră cătră Dumnezeu le poate curăți cu adevărat. Înseamnă înălțare, este înseamnă oare cu adevărat înălțare? Nu cumva inimile noastre le lăsăm și pe mai departe în noroiul spurcăciunilor, iar mâinile le înălțăm numai „după obicei?” Intrebe-se tot omul și deie-și răspunsul!.. Vorbim și noi mereu de suferințele bisericii noastre, de suferințele celor slabi... Cercat-am înse vre-odată să nimicim slăbiciunea să o întărim cu darul Duhului sfânt? Apostolii numai ajutați de marea putere a Duhului sfânt au putut să facă minunile cari strălucesc și azi pe paginile istoriei — noi oare vom putea să purtăm grelele lupte fără acest ajutor? Nu vom putea, ci va trebui mereu să cerem întărire de sus, să cerem sălășluirea întru noi a spiritului adevărului, să cerem cu inimă curată, căci numai așa vom primi, ne vom curăți de spurcăciune, iar curățiti, — vom putea să luptăm și cu puterile iadului — și lupta nu va rămânea fără rezultat...

Septimiu Popu.

Tisza în dietă. Pe ziua de 12 a. l. a fost convocată dieta din Budapesta, care a luat la cunoștință numirea noului guvern. Ședința a decurs liniștit după ce partidele opoziționale au declarat, că nu vor lua parte la desbateri. În vorbirea de program ministrul-prezident Tisza a accentuat, că programul lui e acela, pe care îl reprezintă

partidul său. Va executa reforma electorală, va reforma administrația și va revizui legea despre libertatea de presă. Privitor la naționalități a spus lucruri cunoscute și convenționale. Dorește o pace durabilă în privința aceasta. I-a răspuns dl Teodor Mihályi, prezidentul clubului parlamentar român, care și-a exprimat neîncrederea față de noul guvern.

Impotriva proiectului despre cvinevenalele preoților. Dl protopop al Clujului a trimis preoților din tract următorul convocator:

Onorate în Hristos Frate!

În vederea proiectului de lege despre cvinevenalele preoților, publicat și în „Unirea” Nr. 53 din a. c. cum și în considerarea indignării legitime ce a provocat acest proiect în clerul bisericii noastre, convoc sinodul preoțesc extraordinar, care se va ținea Joi, 19 Iunie n. 1913 aici în Cluj, după programul următor:

1. La 8 ore a. m. sf. liturghie cu invocarea Spiritului Sfânt.
2. La 9 ore ședința sinodului în cancelaria protopopească.

Eventuale propuneri concrete în cauza numitului proiect sunt a se înainta Oficiului protopopesc, cu cel puțin 24 ore înainte de ședință.

Cluj, la 9 Iunie n. 1913.

D. Elie DĂIANU, protopop.

Să fim cu ochii în patru. La notița ce am dat despre noul episcop al diecezei gr.-cat. maghiare de Hajdudorog, și mai ales la pretinsa dispoziție de pace a noului episcop, primim dela un valoros ceticitor al nostru o scrisoare, al cărei cuprins se poate resuma în cuvintele de mai sus: *Să fim cu ochii în patru.* Foarte mult atârnuă adevărată îndreptarea ce Roma intenționează a face în cauza acestei fatale episcopii și dela atitudinea noului și primului ei episcop. Iar despre S. Sa ne vin știri, cari îl prezintă într-o lumină cu totul contrară, ca pe un șovinist incarnat. Omul nostru de încredere ne atrage atențiunea la un articol de ziar apărut în foaia „Felvidéki Ujság” din Cașovia, (An. VIII Nr. 119 dela 27 Maiu 1913) în care despre episcopul Miklossy István se spun următoarele:

„Guvernul maghiar a recomandat în locul prim pe Miklossy István, protopopul din Sátorajauhely, la acest post atât de important în privința intereselor maghiare și aprobarea preafaltă, firește, a primit această propunere.

„In fruntea noii episcopii trebuia un maghiar tare, energic și cu totul *intransigent*, pentru că aspirațiile naționale ale Valachilor... nu se pot trata cu mânuși de mătășă.

„Păstoria noului episcop e o problemă mare și grea, dar Mikossy István și în administrația comitatenză a fost om așa de tare, încât și cele mai frumoase nădejdi au sporit. Prelatul, care plinește acum 62 de ani, a ocupat o poziție importantă, în cea mai puternică fortăreață a politicii lui Andrassy, în comitatul Zemplinului, a fost sufletul tuturor cauzelor publice și președintele vechiului partid constituțional al contelei Andrassy (Contele negru!).

„Astfel chestiunea personală s'a rezolvat, luptele în jurul locului de reședință încă nu s'au sfârșit, dar e probabil că și Vaticanul se va învoi ca reședința noului Episcop să fie în Careii mari.

Aici va fi centrul *acelei acțiuni pastorale maghiarizatoare*, care se va desfășura cu vremea, după *intențiunile* episcopului Miklossy în parohiile rutene desfăcute dela Munkács, în cele slovace desbinatela Eperjes și în cele românești sfășiate din diecezele de *Oradeamare și Gherla*.

Iată cum îl descriu, pe cel dintâiu Episcop de Hajdudorog, ai lui, cei ce-l cunosc din activitatea lui de până aci, care pare a fi fost mai mult politică, șovinistică, decât catolică.

Apoi zicem și noi: *Caveant consules!* Să fim cu ochii în patru și să deschidem și ochii aceluia, cari sunt chemați să sancționeze viitoarea „*acțiune pastorală maghiarizatoare*” a Șovinistiei Sale Părintelui Miklóssy István.

Hotărîrea sinodului protopopesc al Reghinului în cauza cvincvenalelor*

În sinodul protopopesc al Reghinului ținut în 12 I. c. preoțimea tractuală întrunită a luat următoarea hotărîre: „Preoțimea română gr.-cat. din districtul Reghinului, împreună cu întregul cler al provinciei metropolitane de Alba-Iulia și Făgăraș, a fost greu și nedrept atinsă deja când prin art. de lege XIV—1898 vistieria țării noastre a dat întregire până la 1600, respective 800 cor. numai necatolicilor, ca și cum catolicii nu în același loc și-ar vărsa contribuțiile sale, ba cei gr.-cat. chiar și sângele copiilor săi.

Nedreptatea a scăzut numai, dar nu s'a șters când prin art. de lege XIII—1909 s'a regulat și congrua preoțimei catolice, pentru că acesteia i-a dat întregirea nu numai vistieria țării, ca celorlalți, ci și fondul religios catolic, ba și beneficiile mai mari (archierești), deci aceia, cari ar trebui să întoarcă aceste sume mai bine spre alte scopuri bisericesti.

Ba se mai pun și condiții, cari și în cele disciplinare și ales în asignarea unora a însași congruei dau ameste celor, cari în biserică urmăresc alte ținte, nu moralizarea și independența clerului, fără care biserică însași suferă.

Nu mai puțin vătămătoare în art. de lege XIII—1909 e și dispoziția § lui 3, în care pentru parohii nouă se poftesc 800 suflete spre a da întregirea, dar și atunci numai de jumătate iar jumătate să o deie parohia.

În urmă vine să le pună vârf la toate monstruosul proiect despre cvincvenalele preoțești prezentat camerei deputaților de actua-

lul ministru de culte în luna Iunie 1913. În acest proiect abia este § nejnignitor pentru preoțimea noastră românească, în general, iar în deosebi:

§ 2 și 4 limitează maximul de venit (congrua și cvincvenal) la 3 mii coroane — fără deosebire, deci sub minimul statorit pentru învățători, cărora însă nu li se cere decât cvalificație de cel puțin 4 cl. gimn. De alți mulți oficiali nu mai spunem.

§ 3 eschide dela cvincvenale regulate, deși sunt deplin cvalificați, pe cateheți, și preoți suplenți, deci și pe administratorii parohiali, cu toate că toți acestia încă implinesc munca parohilor;

§ 5 conține nedreptatea isbitoare, că cine are mai mult venit din parohie și deci mai puțină congrua — în bani gata — primește mai multe cvincvenale, d. ex. unul cu 400 cor. venit fasonat din parohie capătă 1200 cor. respective 400 cor., prin urmare nici unul din aceștia nu primește adaus cvincvenal după acest §, pe când cel cu 700 cor. fasonate are congrua 900 cor., deci poate primi și 1200 cor. cvincvenale pe lângă cvalificație și ani de serviciu egali;

§ 9 dă ministrului dreptul de a sista neatârarea parohiilor cu mai puțin de 300 suflete, deci chiar parohii, în cari de regulă singur preotul este conducătorul și bunul sfătuitor și îndrumător al nepriceputului popor sătean, iar la noi ar înceta pe calea asta aproape jumătate din parohiile de azi, ales în unele părți;

§ 10 e un paragraf de incvizitie și unealtă politică, dând regimului drept arbitrar de a remunera pe preoți exchiși prin legea aceasta dela cvincvenale.

E cel mai grozav mijloc de a corump elementele slabe, cari pot compromite tagma preoțească, păzitoarea moralului public, fără care statul civil se prăbușește în ruină;

FOIȚA.

Vrăbiile.*)

„Cirip... ci... silb... ci... într'una
„Noi cântăm, sburăm, sărim,
„De eu zori și până în seară,
„Și pe oameni îi iubim.

„Vrăbii și brabeți ne chiamă,
„Iar copiii cei mai mici
„Bat din palme și ne strigă:
„Pui, pui, pui, ori păsărici.

„Și ne place, mult ne place,
„Să-i privim pe copilași
„Când se joacă prin grădină,
„Și aleargă drăgălași, —

„Bătând mingea, mânând cercuri,
„Și mici roabe cu nisip,
„Și ni-i drag de ei, și într'una
„Le cântăm; cirip... cirip...

„Și am sta pe lângă dâșșii
„S'auzim și noi ce spun
„Dar ni-i frică, să nu fie
„Printre ei și vre-un nebun

„De băiat, din cei ce poartă
„Prin buznare mici săgeți
„Și pușcuțe ce omoară,
„Fără milă, pe brabeții!

„Și ni-i frică, mult ni-i frică,
„De-orice șgomot auzim,
„Și sburăm mereu spăriate,
„Și prin ramuri ne pițim,

„Ciripind: tel-telert-teltel,
„Căci în graiul vrăbiesc
„Vorba asta lungă înseamnă;
„Fugi, dușmanii ne pândesc!

„O, avem dușmani o sumă;
„Uli, copiii răi, pisici...
„Și ni-i teamă 'n orice clipă,
„Și ne temem puii mici, —

„Și frumos ne rugăm, vouă,
„Dragi fetițe și băeți,
„Învățați pe frații voștri
„S'aibă milă de brabeții!

Ceasuri de seara.

Căile fericirii.

I.

„Fericitiți sunt cei săraci cu spiritul, că
acelora este împărăția cerurilor“.

Zile întregi am rătăcit prin locuri cunoscute și scumpe inimii mele, prin lunci

aromate de mireasma florilor sălbatice, prin păduri bătrâne pline de pace și de răcoare, de răsuful umed și tare al vieții. Seară de seară mă reîntorceam la coliba dela poalele pădurii tot mai liniștit, tot mai plin de pace, deși împovorat de gânduri tot mai multe. Dar gândurile acestea erau așa de străine de cele obicinuite, de cele pe cari țile trezesc mizeriile zilnice când te abați în mijlocul vieții, și cari te țin într'o sbuciumare nesfârșită, și cari, după ce-au trecut greutatea cutărei clipe, simți că n'au plătit nimic! Liniștea și singurătatea îmi trezeau în adâncurile ființei glasuri tainice pe cari înainte rareori le-am auzit, șoapte din umbra infinitului din suflet, cari se schimbau în gânduri puțin vorbitoare, cari îmi împovorau sufletul, dar nu mă făceau nenorocit. E o constatare ciudată dar adevărată pe care cred că poate s'o cerceteze fiecare în sine însuși; Gândurile nelinseminate pe cari te biciuesc în preajma unei vorbiri pe care ai să o ții, în ajutorul achitării unei datorii pe care n'ai cu ce o achita, în preajma unei nenorociri închipuite totdeauna îți răpesc o bună parte din liniștea sufletului tău, dacă nu toată. După ce situațiile cari le-au răscolit trec, trec și gândurile fără ca tu să te fi îmbogățit cât de puțin din ele. Gândurile mari, cari privesc însași ființa și existența noastră nici odată nu te fac nenorocit, și, după ce-au trecut îți lasă c'o floare ori cu două mai mult în suflet. Am putea zice că

*) Din volumul: *Pentru copii* de Elena Farago.

§ 11 în dispoziția ultimului alineat încă jignește ecvitatea, întrucât poate asigna dela stat numai jumătate cvincvenalele, lăsând cealaltă jumătate în sarcinea parohiei.

Preoțimea protestează în deosebi și contra nesocotirii clerului cu cvalficație sub 8 cl. gimn. cari la congruă sunt luați pe jumătate, iar la cvincvenale ca o materie absolut neglijabilă, deși sunt puși la aceleași greutăți, ba uneori și mai mari, având de regulă parohii mai mici.

Cerem egalitate deplină în cler, căci de vitrejia vremilor, cari au impus pe preoții mai puțin cvalficați, nu aceștia sunt vino-vați.

Conziderând pe lângă aceste, că preoțimea noastră românească în multe locuri numai cu ajutorul venitelor familiare a susținut statului veacuri de-a rândul cetățeni credincioși și morali;

Conziderând, că scopul legii nu poate fi decât a avea preoți pe o formă de capabili a servi statului, și pe viitor cetățeni vrednici, statul e dator a le pune la dispoziție pe o formă și mijloacele materiale;

Conziderând silințele și de până aici ale superiorității noastre bis. și exprimând recunoștința noastră pentru aceasta, cerem și așteptăm, ca acum, când desconziderarea noastră — în special a preoților români — e la culme, din nou să steie în frunte și toți Arhieriei români din patrie să se pună neamănat în capul unei mari deputațiuni din cler, care la regimul țerii și la Maiestatea Sa, supremul patron al bisericii, să ceară, ca să se retragă proiectul și să i-se deie o altă formă, care să respecte dreptatea și egalitatea între confesiunile, cărora în alte privințe le asigură egalitatea de dezvoltare.

Nu mai puțin așteaptă cu toată încrederea, că deputații și preasfințiții Arhieriei

români în cameră și în casa de sus a țerii vor susține cu ultima energie drepturile egale ale preoțimii române, desconziderate așa de fățiș prin proiectul descris mai sus.“

Discurs*)

rostit de prof. Dr. Gheorghe Hetcou la festivitatea aranjată într'u amintirea marelui Mecenate și Arhiercu Michail Pavel.

După 11 ani dela moartea celui mai mare binefăcător al diecezei Orădane, a fericitului Episcop Michail cândva Pavel, din ceața surie a unui trecut îndepărtat iarăși se desprinde o icoană, icoana blândă a bătrânului venerabil, cu iarna vieții în plețe, a cărui înfățișare sombră îți inspiră. Ți impune un fel de adânc respect și admirațiune.

O cunoaștem bine această icoană de bun Părinte, o cunoaștem, pentru-că din acest loc an de an s'a vorbit mult și frumos despre manifestările vieții lui interne, sufletești, despre activitatea lui prodigioasă, — tocmai din acest motiv eu nu voi să insist acum iarăș pe larg asupra unei biografii detaliate, ci voi încerca, să zugrăvesc un mic *portret psihologic* al vieții lui sufletești, să dau un *chip în mozaic* al sufletului frumos, compus din perlele scumpe ale calităților lui superioare, să zugrăvesc o mică *icoană a sufletului mare*, a acestei lumi nevăzute, în care se zămisliră atâtea principii de reformă, în care răsăriră atâtea sentimente nobile, tot-

*) La gimnaziul din Beiuș s'a comemorat în 1 Iunie amintirea Episcopului și mecenatului de pie memorie Mihail Pavel; cu această ocazie prof. Dr. Gheorghe Hetcou a ținut discursul acesta entuziast, căruia cu plăcere îi facem loc în coloanele foaiei.

atâtea cauze motrice ale faptelor lui celebre, fără număr și fără păreche.

N'am intenția să fac aici o analiză amănunțită a *individualității* lui marcante, fiindcă nici timpul, nici locul nu-mi permit aceasta; de aceea nu voi vorbi despre firea lui blândă, despre temperamentul lui așezat, cu calmul lin al naturelor meditative; nu voi releva tactul lui fin, plin de bunătate în coatingerea socială; nu voi schița simplicitatea lui fsântă, curată, umiltă ce contrast cu rafinăria, cu luxul acestei lumi corupte, vanitoase, arogante; nu voi reproduce sinceritatea inimii lui Natanail, care nu se putea încadra în lumea aceasta falsă, plină de viclășug, de fățarnicie; nu voi istorisi despre abținerea, lui de pustnic despre firea lui ascetică, ce reprezenta cea mai izbitoare antiteză cu firea de boem a oamenilor de azi, cari iubesc mult traiul bun, luxul, sărbătorirea persoanei lor neînsemnate și spectacolele zgometoase. — Nu voi examina nici conștiința lui disciplinată, curată, în care, ca prin o prismă cristalină, se resfrângeau cu precizie acțiunile lui salutare și stările mărețe ale părții lui divine; nu vă prezint nici oglinda fermecată a sufletului său: memoria lui bună, reală, în care se reflectau și și se păstrau în mod fidel, nefalsificate întâmplările unei vieți patriarhale, zbuciumate; nu vă conduc nici în camera obscură a imaginației, a fantaziei lui vie, din care, ca dintr'o laternă magică, ca dintr'un cinematograf al sufletului — intelectul sau luminat cu ajutorul motorului zuruitor al unei voințe de fier le-a proiectat pe suprafața pământului românesc, ca pe o pânză întinsă, aceste și încă multe alte clădiri pompoase, așezăminte mărețe, totatătea imagini realizate, totatătea imagini îmbrăcate în haina materiei, — ci voi face o încercare, să scot în relief *personalitatea* lui superioară: *inteli-*

noi oamenii nu ne înflorăm de ce-i adânc și mare, ci de ce-i neînsemnat și trecător.

Seri de-arândul m'am cufundat în tăcere ascultând șoaptele sufletului meu. Doar moș Ioniță, pădurarul, mă trezea din când în când din visările mele. Dar, cu cât treceau sările, cu cât era mai adâncă pacea din mine, cu cât mă simțeam mai străin de lume, cu atât mi-se ridica mai des din suflet un glas plin de șifală care mi șoptea, întrebându-mă: „Dar bine, ești tu fericit?“

Nu eram fericit. Eram numai cufundat în împărăția păcii, dar nu eram fericit. Înapoia mea, pe zeci de ani, aveam trecutul pe care nu-l mai puteam învia, înaintea mea, învălit în taină, mă aștepta viitorul, care nu știam ce mi va aduce, în jurul meu stăpâna o mândră tinereță vecinică pe când eu mă simțeam în declinul vieții. Ori ce pas făceam, în lunci și în păduri, mă împiedecam de taine nepătrunse, în fața cărora simțeam nesfârșite înfrângeri.

Și, la vocea care mi-se ridica din suflet, seară de seară tot mai des, îmi puneam și eu tot mai des întrebarea: Ce e fericirea?

Și seri de-arândul am colindat cu gândul toate învățăturile oamenilor mari despre fericire. Ca albină care zboară din floare în floare, mă opriam pe rând, la tot ceea ce știam că au spus mințile înalte despre fericire. Am început cu învățăturile înțelepților vechi și noi cari spun că fericirea o

poți afla în plăcerile ce-ți îmbie viața, de câte feluri pot numai să fie, am trecut la cei cari vestesc întruparea fericirii în străngerea sau sugrumarea acelor plăceri, am continuat, cu cei cari ne îndreaptă spre contemplarea naturii, și, nemulțumit cu tot ce-mi aminteam, am sfârșit cu observările pe cari le-am făcut eu în viață. Și când mi-se părea că în observările mele întâlnesc unele foarte adevărate, același glas îmi șopti din adâncuri:

— Dar bine, ești tu fericit?

Nu eram, ci numai înșetam după fericire. Și, mi-am adus aminte, că cei mai mulți înțelepți cari au crezut că au aflat căile fericirii, au trăit și au murit nenorociți.

În seara asta mă sbăteam din nou cu gândul să aflu o ușă de scăpare la întrebarea ce mi-o puneam mereu: Ce e fericirea?, ca răspuns la glasul ce-mi șoptea „Dar bine, ești tu fericit?“ Ceriul era înflorit de stelele strălucitoare, albe ca de argint. Pădurea dormea visând și visurile ei trezesc acel vâjeit domol pe care-l au pădurile noaptea. Priveam cum luna își înfrpese cornul de aur în coama unui stejar din creștetul pădurii, pe culme, când așa din bun senia auzii răspunsul acesta:

„Fericiti sunt cei săraci cu spiritul că acelora este împărăția cerurilor.“

Dintr'untăi mi s'au părut necunoscute cuvintele aceste aici în singurătatea naturii.

Dar, încet-încet, mi-am adus aminte de unde le știu. Îmi veni în minte icoana blândului proroc din Nazaret, și am simțit o adâncă bucurie în suflet. Mi-am zis îndată: pe El trebuia să-l întreb mai întâi ce e fericirea. A arătat nu una ci opt cai ale fericirii.

Și mi-am propus ca să meditez în opt ceasuri de seară asupra răspunsurilor pe cari El le-a dat de mult tuturor acelor cari se întreabă zadarnic: cari sunt căile fericirii...

Cei săraci cu spiritul, cu duhul, cum au scris veștii tâlcuitori ai scripturii nu pot să fie cei lipsiți de spirit, adică de înțelepciune și de voință, cari sunt florile spiritului. Cel ce a făcut pe om „după chipul și asemănarea sa“, adică cu înțelegere și voo slobodă, nu putea să numească fericiti pe cei mărginiți la minte. Sunt zadarnice toate atacurile celor ce nu cred în Hristos când ne zic: „Credința noastră numește fericiti pe cei săraci cu duhul, deci pe cei neînțevățați, pe cei mărginiți, poate chiar pe idiști. Credința voastră este deci dușmană a propășirii, a culturii.“

Sunt zadarnice pentru-că cel care a zis cuvintele acestea, a zis asemenea: „Stăpânul pământului“, poruncă ce nu se poate împlini fără cuceririle minții omenești.

Dar, iarăși, care dintre oamenii cei mai luminați a putut să zică v'odată: „Eu știu totul?“ Cine n'a experiat, cu durere

gența lui aleasă, simțirea lui delicată și voința lui de fier, să dau fotografia, poza acestei treimi strălucite, ce conducea cu atâta prudență destinele lumii sale sufletești.

Intellectul lui lucra după legile unei logice naturale, nefalsificate prin studiul multor sisteme filozofice. Rezultatele acestei lucrări intelectuale au fost: ideile lui clare, principiile lui bine fixate și o judecată limpede, matură, totdeauna dreaptă. N'a fost omul ideilor pure, ci a căutat, să le dea ideilor sale peste tot un substrat real, ca acele nicipând să nu atârne în vânt. De aici se explică și natura sufletului său. Deși cu inimă, n'a fost visător, ci un realist sănătos, ținta acțiunilor căruia erau pururea faptele reale, faptele bune. Rădăcinile realizmului său însă erau adânc implantate în solul fertil a celui mai sublim și curat idealism.

A rămas credincios până la moarte ideilor și principiilor sale de reformă și — ca un fermecător din povești bătrâne, din risipuri colbăite a închegat o lume nouă; începând dela piscurile înalte ale bătrânului Maramurăș, până la valurile line ale îndepărtatului Murăș în Arad — ca la un gest magic al lui în pustiu răsar biserici, școli internate de băeți și de fete, ridicate de el cu scopul sfânt de a nobilita sufletele și trupurile românești, apte și vrednice de o perfecțiune mai înaltă și de o soartă mai bună.

Și aceasta sală de gimnastică grandioasă — grație inteligenței lui alese, care a priceput rostul lozincei: Minte sănătoasă în corp sănătos — s'a ridicat din munificența sa generoasă, pentru a dezvolta, pararel cu talentele sufletești și talente trupesti, pentru a electriza, pentru a oțeli muschii, musculatura voastră, tinerilor vlăstari, ca să deveniți totatăția Miloni din Crotona, cari despice copacii cu mâinile goale!

Iar pentru dezvoltarea, cultivarea sufletelor, — ca un făcător de minuni — ri-

și descurajare, marginile priceperii noastre? Cine n'a simțit, chiar în ce i-a reușit să cunoască, ce neînsemnat, ce disparent e câștigul nostru față de nemărginirea ce ne stă ascunsă? Și spiritele cele mai înalte abia au putut culege un grăunte de aur din nefârșita comoară care ne așteaptă s'o descoperim.

Aproape toți marii gânditori și adevărații oameni de știință au recunoscut aceasta neputință omenească!

...Și atunci, nu suntem săraci cu spiritul? Nu e neputincioasă, pe lângă toată strălucirea ei, inteligența noastră? N'avem datorința să recunoaștem neputința noastră? Oamenii adevărați o recunosc, dar' cam puțini sunt aceia cari își dau silința să ajungă oameni adevărați, ce-i mai mulți n'o recunosc.

Iar din nerecunoașterea aceasta isvoarește și se hrănește superbia omenească, păcatul care a scos din rai pe inger și pe om.

Va urma.

I. Agărbiceanu.

dică palate false Muzelor, unde ca în Evanghelia de astăzi, se deschid ochii orbilor sufletești, învăluți în întunecimea nopții neștiinței, unde ungându-se, frecându-se de ochii trupesti ai elevilor tina, scrumul, farba literilor din cărți și spălându-se în apele miraculoase ale științei, în aceste ape făcătoare de minuni, ce curg necontentit din izvoarele desecate ale muzelor eterne, din aceste lacuri ale Siloamului nou, — se deschid ochii lor sufletești la lumina soarelui culturii, ce-și revarsă razele strălucitoare peste plaiurile vecinic radioase ale progresului.

A fost până'n sfârșit credincios și idealurilor sale, acestor principii generale, fixate ca norme de viață după modelul cel mai perfect, după ideile Mântuitorului; și aceste idealuri ale lui au fost: conservarea, păstrarea cu sfințenie a legii străbune bisericești, a credinței sfințe strămoșești și — ridicarea neamului românesc la un pedestal înalt de cultură morală și intelectuală, pe scurt: apărarea prestigiului bisericii și al neamului său mult iubit.

Pentru realizarea acestor idealuri sublime a pornit în lupta vieții și a mers înainte, ca un adevărat Preot cu crucea'n frunte, căci oastea 'fost creștină, a mers înainte cu această armă sfântă implantată în calea omenirii, ca semn de învingere de un Dumnezeu-Om, Carele și de pe cruce își întinde cu dragoste brațele sale iubitoare, se îmbrățișeze lumea întreagă, să rețină omenirea orbită de păcat dela răsturnarea în prăpăstiile vecinice ale peirei sale!

Iată Preotul Mare, care a plăcut Domnului, cu crucea suferințelor urmând învățătorului Mântuitor, iată cum pășește spre Golgota nouă: spre Altar, la acest punct de coingere între fizică și metafizică, ca să aducă Jertfa mare, necrută — Domnului Universului și să se inspire prin sântă cuminicare dela Hristosul Euharistic, Carele aprinde focul sacru al iubirii de biserică și neam în inima lui bună și îl trimite, ca ordinioară pe sfinții Apostoli, să aprindă lumea în flăcări de dragoste și să apere cu entuziasm sfânt drepturile divine ale bisericii și ale neamului său!

(Va urma)

Correspondențe.

De pe Arieș.

Ne pare așa de bine celor dela sate, când Domnii dela orașele noastre ne onorează cu prezența lor. Sentimentele de nădejde în un viitor mai fericit, cu astfel de ocaziuni, să pot ceti din ochii și de pe fețele fiecărui țaran harnic și blând, căci toată nădejdea țaranului nostru lovit așa de greu și așa de des este numai și numai în cărturarii nostri, în domnii nostri cei cu carte!

În 25 a lunei curente, Dumineca trecută, modesta comună de pe țârmurul Arieșului, Hădărăul, a fost cuprinsă pe câteva ore de o mulțime de sentimente frumoase și neuitate. La orele 2 p. m. a sosit în comuna noastră Dl părinte Boeriu din Lechința de murăș cu Dna; apoi Dl Dr. Oltean cu Dna din Murăș-Luduș; Dl Dr. Iuliu Caliani avocat; părintele Badiu; învățătorul

harnic Vasile Morariu și Dl Ioan Rusu mare proprietar cu Dna tot din Luduș — cu toții au fost călăuziți și au venit cu gândul frumos ca atât prin purtarea modestă cât și prin povețele înțelepte ce ni le-au dat să ridice nimbul comunei noastre în fața străinilor, carea de un timp încoace, de când părintele nostru Octavian German prin procesul său — pretins de agitator — este judecat la 3 luni temniță și amendă în bani 100 cor. — dovedesc, că ne iubesc mult și că nu suntem dați uitării, ci de aici încolo mai tare se va țimenta dragostea și sinceritatea între domni și țărani.

Imediat la 2 ore biserica frumoasă din loc, fiind plină de bărbați și femei, copii, M. O. Domn Ioan Boer, președintele despărțământului nostru al Asociațiunii, deschide și dă curs prelegerilor populare. Sfârșind părintele Boer ca primul prelegătoriu, i-a cuvântul părintele Badiu din Murășluduș.

Dânsul desfășură cu exemple și pilde frumoase însămnătatea meseriilor și a neguțătorilor și dovedește cum și pentru ce se numește meseria „Plug de aur“ reușindu-i toată prelegerea frumos, îndeamnă țărani ca să-și dea copii la meserii ca așa să nu fie silit băiatul a săpa a 3-a parte și a 4-a și să fie robul cutărui ori cutărui Domn de pământ.

Ia apoi cuvântul tinărul și energicul avocat român din Luduș Dr Iuliu Caliani, dânsul ne vorbește despre însămnătatea „Testamentului“, că ce folos mare este, ca cineva să-și facă „Testament“, exprimânduși, prin aceasta voia s'a cea din urmă, prin ce apoi să pune capăt și nu se dau ansă la nenumăratele pări și procese între țărani nostri, cari toate sunt numai și numai în detrimentul și spre paguba lor. — Prelegerea tinărului avocat a fost ascultată cu un viu interes din partea credincioșilor doritori de povețe bune. A mai fost insinuată prelegerea despre: „Limba și neam“ a Dni avocat Valer Moldovan din Turda — dar durere, fiind împedecat, de împrejurări cu totul inlaturabile nu s'a putut prezenta, ne-a promis însă solemn Dl Dr. Moldovan, că în schimb nu peste mult are să vină în mijlocul nostru cu noul „Schiopicon“ — procurat pe seama despărțământului Turda. — Terminându-se prelegerile, preotul local Octavian German a aflat de bine, ca să mulțumiasca celor prezenți și prelegătorilor, pentru oboseala plăcută ce au dovedit față de noi. În scurte cuvinte cuprinde înțelesul celor două prelegeri și le legă de inima credincioșilor lui, zicându-le ca să le ia spre îndreptariu de viață și să urmeze celor spuse ca așa neamul nostru să nu fie totdeauna înapoia celorlalte neamuri; apoi fiind de față însuși pretorele din Murăș-Luduș pe timpul cât s'au ținut prelegile, a ținut să fixeze și să adeverească cumcă toate minciunile și murdăriile cu cari au fost insinua-ți, atât Hădărenii cât și preotul lor Octavian German nu sunt altceva decât simple fapte mășave de tradări nerușinate, ori și mai mult decât acestea, și deci și dl pretore Felföldi să poate convinge, că poporul din Hădărău nu, sunt niște oameni revoluționari, nici preotul lor — precum au fost insinuați — ei nu fac altceva decât ascultă cuvântul bun al preotului lor, iar preotul lucră în cadru legilor existente precum li s'a demandat

și pretind interesele neamului și bisericii noastre. Și deci toate insinuările din partea odioaselor figuri: învățătorul confesional gr.-cat. Alexandru Pesteau și alt învățător Szilágyi Iozsef — de glasul acestor figuri nenorocite ascultă mereu administrația luând la goană pe preotul nostru și oamenii din comună. Dar sperăm, că după ce s'au convins cu ocaziunea prelegerilor vom fi slăbiți cu dragostea de aci înainte.

Să ilustrăm celea spuse cu exemple: a) Procesul preotului nostru pornit de aci dela acești doi, în urma căruia i-s'a dictat temniță și pedeapsă în bani — cum am văzut mai sus. — b) Atâta n'a fost de ajuns ci au făcut una și mai și mai — să fixăm capul: În Dumineca Tomii după finirea s-tei Liturghii ne comunică părintele German, că pe Dumineca mironosițelor au să vină prelegătorii de mai sus, ca să preleagă în comuna noastră — de fapt fiind împedeca-ți nu au putut veni, în schimb au venit în 25 l. c. — dar binevoitorii de mai înainte, au mers și au insinuat preturei din Murăș-Ludoș, că rogu-Te, așa a zis popa în biserica din Hădărău, că pe Dumineca viitoare a fi o adunare mare de protestare unde vor fi mulți domni și vor porni din nou o luptă în contra ungarilor. De sine înțeles că pretura fiind înștiințată astfel numai decât au trimis doi jandarmi împănați deja Lunia (a doua zi) în comuna noastră și au venit la casele parohiale ale preotului nostru — care spre norocirea lui s'a fost dus cu trenul de Dumineca la 2 ore p. m. la părinți pe câteva zile — ca să-l iea și să-l ducă „baionet auf“ în Ludoș că de ce a cutezat să vorbească din nou în biserică contra ungarilor. Ne aflând pe preotul nostru acasă au continuat inquisițiunea prin comună până Joia p. m., — când apoi ocăriți de oameni, jandarmii „cu penele“ au părăsit comuna; ba cei mai mult până acolo a mers obrăznicia jandarmilor încât pe pruncii de școală și pe servitoarea părintelui li silea să spună amenințându-i cu bătaie — că ce vorbește popa cu preuteasa în casă, nu vorbesc de unguri? — Așa în treacăt am ținut de bine ca să relevăm cazurile acestea așa de tipice și nu tocmai rare pe satele și în singurătatea comunelor noastre, — ca așa să se convingă toată lumea românească cum preoții noștri, dar mai ales cei tineri, sunt luați la ochi de administrație pentru zelul și activitatea lor.

*

La urmă părintele Boeriu din nou ridică glasul mulțămînd poporului pentru atențiunea dovedită și promite că nu peste mult va mai veni iarăși în mijlocul nostru. Poporul răspunde: Să trăiți Dnilor la mulți ani! Dzeu vă ajute la bine!

După acestea s'a împărțit mai multe numere prin învățătorul Morariu din Ludoș din foaia „Solia Satelor“ și așa credincioșii s'au întors la vetrele lor, cu suvenirii frumoase în sufletul lor.

Dea Dumnezeu să fie un semn frumos și mult promițător — pentru un viitoriu mult mai bun.

Un participant.

Reviste.

România. „Politische Korrespondenz“ din Viena află din București: Opinia publică din România e de părere că politica actuală a României — având în vedere agravarea divergențelor dintre statele aliate — a intrat într'o fază foarte importantă. Tot mai mult se impune părerea că România nu poate rămâne pasivă în cazul când războiul dintre aliați va izbucni. Se speră însă că diferendul va fi totuși rezolvit în mod pașnic. României i-ar fi imposibil să stea nepăsătoare în fața unui nou războiu. În războiul cu Turcia n'a intervenit mai mult din considerație pentru pacea europeană și această atitudine merită recunoștința întregii Europe. Aceleași intenții o conduc și acum ca și în lunile din urmă, de atunci însă situația s'a schimbat foarte mult. Opinia publică a țării nu ar tolera ca la frontierele țării să se desfășoare un nou războiu fără ca România să ia parte la el.

Diverse.

Intru mărirea lui Dumnezeu. Onoratul Emil Marcu fost adm. par. gr.-cat. în Silvașul maghiar, de present adm. par. în Tic și onorabila-i familie, la strămutarea din Silvaș și pentru aducerea aminte de petrecerea Lor pe „Valea Hășdății“ mai mulți ani, a donat bisericii române gr.-cat din Pusztă-Săncraiu, filie a parohiei Hășmaș, tractul Indol, al cărei adm. interimal a fost pre vremuri timp de trei ani, un rând de ornate sacre colorate preț de 80 cor. În numele credincioșilor, aduce și pe aceasta cale celea mai călduroasă mulțămite onorabilei familii, rugând pe Împăratul cerurilor să-le răsplătească în zăcît din bunurile celea ceresci. *Alex. Pop* preot g.-cat.

Surplusul teritoriului ungar. Universul din București are o senzațională știre, primită dela șeful oficiului statistic din București. Se spune că în Ungaria nu numai maghiarii se sporesc într'un tempo neobicit, dar se sporește și teritoriul. În restimpuri dintre 1900—910 s'a mărit teritoriul țării Ungurești cu 560 Klm? Se poate constata aceasta cu datele statistice oficiale publicate de oficiu statistic maghiar și din comunicatul oficios al statului maior din ministerul de războiu. „Universul“ se întreabă că în a cui sarcină s'a mărit teritoriul Ungariei? Cunoscând apetitul neamului și cunoscutul Drang nach Osten constată, că această s'a putut face numai în paguba țării românești.

Petrecere. Comitetul „reuniunii femeilor române gr.-cut. din Blaj“ vă invită cu toată onoarea la Petrecerea de va ce se va ținea Duminecă în 22 Iunie n. la orele 4 p. m. în „Grădina Domsa“.

Ordinea examenelor publice, cu elevele școlii civile și elementare de fete din Blaj cu ocaziunea închierii anului școlastic 1912/13.

Marti, 17 Iunie. După amiază la 4 ore examen de cânt și muzică cu elevele școlii civile.

Miercuri, 18 Iunie. a) Înainte de amiază dela 8—10, și 10^{1/2}—11 ore examen din toate obiectele de învățămînt cu elevele claselor elementare (I—IV).

b) După amiază dela 2—4 și 4^{1/2}—6^{1/2} ore examen din toate obiectele de învățămînt cu elevele clasei I civile.

Joi, în 19 Iunie. a) Înainte de amiază dela 8—10 și 10^{1/2}—12 ore examen din toate obiectele de învățămînt cu elevele clasei II. civile.

b) După amiază dela 2—4 și 4^{1/2}—6^{1/2} ore examen din toate obiectele de învățămînt cu elevele clasei III. civile.

Vineri, 20 Iunie. a) Înainte de amiază dela 8—10 și 10^{1/2}—12 iar d. a. dela 2—4 ore examen din toate obiectele de învățămînt cu elevele clasei IV. civile.

Duminecă, 22 Iunie. La 7 ore a. m. liturghie în capela internatului, iar la 8^{1/2} Intrunirea în Sala de zi, citirea clasificărilor împărțirea premiilor, încheierea anului și împărțirea atestatelor.

Lucrurile de mână ale elevelor sunt expuse în tot timpul examenelor în sala claselor elementare.

Câteva date statistice privitoare la Silistra. După numărarea din 1910 orașul Siistra are 11955 locuitori. Din aceștia sunt: 5964 bulgari, 4614 turci și tatar; ruși sârbi etc. 36, greci, 1155 iar restul de 1476 sunt cuprinși în rubrica de alte naționalități. Așa spune statistica oficială. De fapt înse turcii formează majoritatea locuitorilor și sunt 6000 cel puțin, români sînt vre-o 3000 mii dintre cari jumătate sunt încuscriți cu bulgarii. Bulgari sunt 3000 dintre cari cei mai mulți sunt militari și funcționari, iar cei stabili sunt neguțatori, proprietari de case și vii din jurul Silistrei. Români sunt și ei comercianți, pușini funcționari, dar mai ales pescari. În urma anexării Silistrei cei mai nemulțumiți sunt negustorii bulgari, cari au datorii mari în satele din împrejurime și li-e teamă că nu le vor mai încasa; deoarece satele rămân ale Bulgariei.

Mulțumită.

Din incidentul morții premature a neuitatului nostru VALER fost concipist la direcția financiară din Becicherecul-Mare, după ce starea sufletească adânc sdrobotită nu ne îngăduie, să ne exprimăm personal și deosebit mulțămitele tuturor acelor, cari prin depunere de cununi, condolințe scrise ori verbali, participare la serviciu funebru, înmormântare etc. ne-au mângăiat durerile pierderii suferite, rog să primească pe aceasta cale expresiunea sincerilor noastre mulțămite.

Blaj la 11 Iunie 1913.

fam. Ordace.

Roubishek Adolf — măestru petrar din Sibiu — primește orice fel de comande pentru *pietri la morminte, pentru inscripții, tăeturi* etc.

Având se ridice unele cruci în cimiterul comun din Blaj, stă vre-o 4 zile, cu locuință în hotelul Velvart.

Partea Literară.

Despre viața curată.

Indreptar pentru tinerii culți.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR,

(Continuare).

Mai sus citatul Forel referitor la aceasta scrie: „S'au obișnuit a aduce ca urmare a vieții curate o anumită nervozitate, respective iritare, adăugând, că statul să se îngrijească de bărbații, cari sunt avizați la femei. Adeseori a recurs la mine neurastenici (cu boale de nervi) tineri și hipocondrii, cari mai înainte au trăit în castitate și la sfatul medicilor au cercetat casele publice, aici de multeori s'au inficiat, dar nu s'au vindecat nici din boala de nervi și nici din alienație. Din acest mod de cură nici când nu am observat ceva rezultat.“

Intr'adevăr minunat mod de vindecare! Și aceasta meserie de a corupe și ruina oameni, unli medici o pot deprinde, în numele științei, fără frică de a fi pedepsiți. Pe ceice falsifică elemente și pedepesc, otrăvitorii sunt persecutați fără milă, cei cari ruinează și sănătatea tinerilor, rămân nepedepsiți, libertatea științei li apără. Nu ți-se par ciudate aceste lucruri?

Pentru justificarea esceselor păcătoase și liniștirea conștiinței turburate, medicii ori nemedicii, cari fac pe avocatul sensualismului, au inventat încă următorul argument minunat. Știm că onania este contra naturii, ba e mai periculoasă decât indestulire instinctului pe altă cale. Nu demult am auzit din gura unui cadet, că înțelepțiunea asta infernală o învață dela ofierii lor. Izvorul adevărat al acestei păreri e lipsa de conștiință a unor medici. Nu aș cuteza să afirm așa ceva, dacă nu aș ceti chiar în scrierile medicilor renumiți, de es. la Dr. Fürbinger, referitor la această chestie următoarele: „Am esperiat deja aici, că cinismul produce așa fructe, de cari medicul conștientos se ferește cu greutate.“ Oare cari sunt cauzele acestui cinism? Cauzele nu pot fi altele decât unilateralitatea, ușurătatea păcătoasă și lipsa de conștiință a unor medici. Dupăcum am amintit, mulți medici au în vedere numai trupul și întâmplările fiziologice, alte lucruri pentru el nu există. Procesul fiziologic al onaniei este nefiresc, prin urmare să-i recomandăm ceva mai natural. Că și lucrul acesta natural e păcat greu, e călcarea în picioare a moralității nici priu minte nu-i trece, păcat înainte lui nu există, numai trup, fiziologie, patologie etc. Dacă și-ar deschide puțin ochii și ar privi la colegii săi mai înșămnați. (Erb, Gürschmann) ar ști, că onania și celalalt păcat faptic al necurăției este una și aceeași lucrare fiziologică: esența și primejdia cea mare consistă în iritare nervoasă, și că această iritare, în cazul din urmă, este mai vehementă, unde mai adăugăm pericolul de a se infrica de tripper și siflis, care poate duce la perire pe tinărul păcătos, dim-

preună cu întreaga lui familie. Ar trebui apoi să mai știe, că onania și alte feliuri de păcate sexuale pot exista împreună. Studiind psihologia ar ști, că prin păcatele sexuale numai se întărește sensualismul. (Forel). Dar un astfel de medic e cu totul indiferent, și nici nu-i pasă, că împinge pe un tinăr spre prăpastie, ca și cum ar zice să bea un pahar de apă. Ce ai zice despre un medic care ar zice pacientului său: Dta ai șarlach foarte periculos, dar n'are a face, te vom inficia cu bacterii de tifus, ca sa scapi de șarlach. Ar face o adevărată prostie.

De bunăseamă, că e stupiditate, exemplul adus mai sus, dar să vezi, celce vrea să saneze pe cineva de onanie prin altfel de păcat, comite aceeaș nebunie, ce e drept în altă formă, dar în esență aceeaș. Un medic conștientos, care mai vrea să știe afară de trup și de Dumnezeu și rezponsabilitate, va zice: pe diavol nu-l pot scoate cu Belzebub, o boală serioasă nu o pot vindeca cu altă boală grea, nu-i iertat să împing spre ruină pe nimenea, ci trebuie să-mi pun toată silința să feresc de amândouă relele. Medicul cu frica lui Dumnezeu va zice cu bunătațe părințească: iubite prietino, dacă ești selavul păcatelor urite, cari pot să-ți nimicească cu timpul întreg sistemul nervos, înfrânăți fantazia, zilnic fă mișcări corporale, te pazește de bătură și mâncări cari te ațăță, cugeță-te la Dzău care toate le știe și facepe lupta cu curaj. Pe dreptul se poate numi om laș acela, care nu voiește să înceapă lupta cu un dușman așa de periculos,— aici nu ajută nimic pravuri și pilule, singurul medicament cu efect este: voința Dtaie. Un astfel de medic pe dreptul se poate numi binefăcătorul tinerimii.

Altă părere greșită, lătită atât între medici cât și între laici, că necăsătoria la femei produce boale de nervi și alienație; după mărturisirea comună a lui Krafft — Ebing și Forel „fără să luăm la critică, dacă poate exista părerea aceasta din punct de vedere științific, recomandăm ca medicină căsătoria, despe rezultat mai multe ne pot povesti soții de căsătorie nefericiți, și medicii de nervi și boale mentale.“

Despre superstiția, că prin căsătorie se vindecă călbinarea (clorosa), Dr. Kornig zice: „în frunte cu Virhov știința medicală mai nouă, a respins și povestea aceasta.“

Știu, că în chestia aceasta, oamenii de regulă se provoacă la praxă, iată, zic, fata cutare și cutare până când era fată, suferea de nervozitate și gălbinare. De când s'a măritat s'a vindecat cu totul. Astfel de cazuri se întâmplă de fapt, năcazul e, că vindecarea se atribuie căsătoriei.

(Va urma.)

Maurice Maeterlinck.

Pasărea albastră.

Piesă feerică în cinci acte și zece tablouri

(Continuare).

C. albastru. Nu vrea să meargă.

T. Ce vrea? Aici nu încapă discută! Pleacă!

C. mic. Nu, nu, nu vreau. Eu mai bine vreau să rămân aici.

T. Nu se poate! Mergi odată, dacă ți-am spus!

Un copil. Merg eu bucuros în locul lui. Deja de mult mă așteaptă.

T. Nu se poate. El trebuie să plece! (Pe c eialaltă îi împinge dela sine) Tu ce vrei?

C. Mi-am uitat o șcutulă în care duc cu mine două fapte rele.

Celalalt copil. Și eu mi-am uitat cutia ce conține ideile mari, cari vreau să le duc cu mine.

Al treilea copil. Mi-am uitat cei mai frumoși altoi de pere.

T. Mergeți repede după ei! Timp mult de așteptat nu avem. Veți întârzia și atunci nu veți veni pe pământ niciodată. Iute numai. Sunteți gata cu toții? Să mergem dar. (Doi băieți îndrăgiți se iau de mână și pleacă).

Primul copil. Mărite stăpâne, permite să merg și eu cu ei.

Al doilea copil. Permite să fiu și eu cu el.

T. Nu depinde dela mine.

Al doilea copil. Și eu nu voi fi aici când va pleca el.

Primul copil. Nu-l revăd mai mult.

T. Mie înzădar vă plângeți. Spuneți-o asta Vieții. Eu fac ce-mi dictează ea. (Prinde un băiat de mână) Vino!

Primul. Nu, nu. Lasă să vină și el.

Al doilea. Lasă-l să mai rămână.

T. Fiți cuminte. Doar nu merge să moară, ci să trăiască.

Al doilea. Încă ceva. Spune-mi un semn de pe care te voi recunoaște.

Primul. Te voi iubi în etern.

Al doilea. Și pe pământ eu voi fi cea mai tristă ființă. Deci vei putea să mă recunoști.

T. Acum suntem gata de drum. (Se aude un cântec).

T. Ce cântec e acela ce se aude așa plăcut?

L. E cântul mamelor ce ies în calea copiilor lor mult așteptați.

L. Să plecăm dar!

ACTUL V.

[Scena: părete cu o ușă. Se luminează de ziua. Intră: T. M. L. Pânea, Zahărul, Focul și Laptel].

Rămas bun.

L. Nici când n'ai ghici pe unde ne aflăm.

T. Cum? când nu știu.

L. Nu cunoști păretele și ușa aceasta?

T. Păretele e roșu, poarta e verde, nu le cunosc.

L. Nu-ți reamintesc ceva?

T. Da, că Timpul și-a bătut joc de noi.

L. Ce curios e omul când visează, nu-și cunoaște nici mâna.

T. Cine visează? Eu?

L. Doar eu? Zidul asta încunjură așa o casă cași care n'ai mai văzut niciodată.

T. Am văzut-o deja de multeori.

L. Asta e casa pe care am părăsit-o acum un an.

T. Chiar un an!

L. Cred. Asta e casa părinților tăi.

T. Da, da o cunosc. Suntem aproape de mama. Intru în lăunfrul și o sărut dulce.

L. Încă un minut. Acum dorm și nu-i trezi. Poarta încă nu se deschide până nu bate ceasul.

T. Acum câte ore sunt? Trebuie să mai așteptăm mult?

L. Nu. Câteva minute!

T. Tu nu te bucuri, că poți merge acasă? Ești așa de palidă, ca și când ai fi bolnavă.

L. Nu, ci sunt tristă numai, căci trebuie să mă despart de voi.

T. Te desparți de noi?

L. Trebuie. Nu mai am de lucru. Va veni la tine Zăna și îți va cere pasărea albastră.

T. Dar nu o am. După cum îmi aduc aminte, am prins-o în țara viitorului, dar aceea și-a schimbat culoarea în neagră. Ce pot eu să fac dacă unii își schimbă culoarea? Spune e mănioasă Zăna? Ce va zice?

L. Tot am făcut ce am putut. S'ar crede că Păsărea albastră nici nu-i pe lume. Își schimbă culoarea îndată ce ajunge în colivie.

T. Unde-i colivia?

Pănea. Aici. Mi-s'a dat să o grijesc, iată e aici cum am primit-o. De astădată dați-mi voie să vorbesc în numele tuturor.

Focul. Nu ți-se cade.

Apa. Liniște.

P. Eu vreau să-mi fac datorința.

F. În numele meu n'ai să vorbești.

P. În numele tuturor iau rămas bun dela acești doi băieți, cari azi și-au împlinit misiunea.

T. Ce-i asta? Tu îți iai adio? Ne părăsești?

P. Durere, sunt silită, dar numai la aparință.

F. Cu atât mai bine.

A. Liniște.

P. Da, mă voi depărta și de azi în colo voi fi pe pământ. Mă veți afla într-o corfă și pe mesele tuturor voi fi cel mai bun prieten.

F. Așa? Dar eu?

L. Nu vă certăți! Grăbiți și vă luați adio dela copii.

F. Gândiți-vă și la mine și Dzeu cu voi iubiți copii.

M. Ah mă arzi!

T. Vai îmi parlești nasul.

L. Griji focule că de prezent nu ești în cuptorul tău.

A. Ce nebun ești.

(Va urma).

Posta Administrațiunii.

Am primit și chităm abonamentul dela: *Porci* pe 1912. Spre lămurire notăm, că până la finea an. 1909 plătirile au fost în rând. În 1910 însă a fost numai o plătire: în 7/12 de 6 cor. și asta s'a înregistrat pe 1910 sem. 1-iv. În 1911 încă a fost o plătire de 14 Cor. în 5/7, înregistrată pe 1910 sem. 2-lea și 1911 sem. 1-iv. În 1912 iarăși o plătire de 9 Cor. în 1 Febr. cu aceasta s'a plătit sem. 2-lea din 1911. Și acum: 23/5, 1913 18 Cor. pe întreg an. 1912. — *Tasnádszavad* pe 1907—1/7 1909. — *Mágura* (p. Rodna, v.) pe 1913. Adresa o schimbăm îndată ce vom putea. — *Greibenis*, pe 1898—1/2 1902. — *Sântejude* pe timpul din 1/5 1911—1/5 1913. — *Budacul rom.* (Felső B.) pe 1/7 1911—1/7 1912. — *Ciugudul de sus* pe 1909—1/2 1910. — *Ghirbom* pe timpul din 1901—1/7 1903. — *Ungurei* pe 1/5 1899—1/2 1900. — *V. P. Oláhlápos* pe April—Iunie a. c. — *Poșaga de jos* pe 1912 sem. 2-lea. — *Sălciua de jos* pe timpul din 1/7 1891—31/12 1895.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**
Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

Onorate domnule!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, am deschis în Budapesta un

Birou de informații și agentură românească.

Dau orice informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Esoperez rezolvarea grabnică a diferitelor rugări făcute către oricare ministru, Curie ori alt oficiu. În cauze de licențe, de căsătorie și alte drepturi esoperez rezolvare în cel mai scurt timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe credit în rate de 5—6 ani cu prețuri eftine oricare sistem de motoare de benzină, ori de oloiu brut ori de gaz. Tot felul de mașini de trăierat, tot felul de mori cu petri fine și motoare trainice, tot felul de automobile, pompe și ferestreie și alte rec-

vizite economice. Toate aceste vor fi garantate pe mai multă vreme și vor fi cumpărate dela cele mai vestite fabrici, — deci din mână primă, — și nu dela agenturi jidovești. Zilnic primesc plângeri dela țărani români, cari cumpărând mașini dela agenți, au fost înșelați, căci neștiind țărani români unguște, au iscălit contracte a căror conținut nu l-au cunoscut. Planul meu este ca să-i scutesc pe ai noștri de șarlataniile jidovilor și să-i scap de procese. — Il sfătuiesc deci pe fieștecare român doritor să-și cumpere ceva să-mi scrie ca să merg eu la dânsul ori să vină dânsul la mine să ne înțelegem, — iară de agenți jidovi să se teamă ca de foc și să-i scoată afară din casele sale.

Esoperez dela băncile mari din Budapesta imprumuturi pe amortizare de 20—50 ani cu procente mici și mijloeces vânzări și cumpărări de moșii și păduri mari.

Cumpăr grâu, cucuruz, ovăs, boi, oi și porci. Tot felul de poame și legume, — cu un cuvânt tot ce are Românul de vânzare.

Caut agenți români pentru părțile locuite de români.

Pentru serviciul meu îmi plătiți o taxă după învoială. Cu stimă:

L. Olariu

(34) 7—25

Budapest.

II. Margit Körut 11 1/2 2.

In Buda lângă podul Marghithid.

Aducem la cunoștința On. Public, că vestitele

băi din Jabeniță

renovate și aranjate după modelele cele mai nouă sau deschis.

Sunt cele mai folositoare și mai frumoasă dar în același timp cele mai ieftine băi ale Ardealului.

Informații mai apropiate la *direcțiunea băilor din Jabeniță* (Görgénysóokna, p. Görgényszentimre).

(41) 1—3

Poți dormi liniștit,

dacă peste noapte înmoui rufele cu Extract de spălat „Frauenlob“. Murdăria să curăță de sine, repede și cu ușurință. Și în ziua de spălare, cu săpunul-Schicht provăzut cu marca Cerb, tot repede și ușor se curăță și se fac curate și albe ca neaua, căci Frauenlob și săpunul-Schicht fac să se albească ca zăpada.

Puritatea și însușirea inofenzivă a săpunului-Schicht și al Extractului de spălat „Frauenlob“ se garantează cu 25000 Coroane.

Nici în vis

nu-ți poți face idee, câtă muncă și oboseală vei cruța, dacă afară de Extractul „Frauenlob“ și de Săpunul-Schicht nu vei cumpăra alți articli de spălat. Vei obține marfă bună cu preț moderat și pe lângă cruțarea rufelor, vei economiza și în banii de întreținere ai casei.

Puritatea și însușirea inofenzivă a săpunului-Schicht și al Extractului de spălat „Frauenlob“ se garantează cu 25000 Coroane.

(29) 5—6

Dela 1878! S'a dovedit pretotindinea de renume, de obște plăcut și mai presus de orice medicament de casă

VERITABILA ALIFIE-CENTIFOLIA

(maina'nte așa numita alifie miraculoasă)

Puterea și Efectul ei

Impiedecă și oprește inveninarea sângelui. Face de prisos operațiile. Folosește la femei, cari lăptează, la pornirea laptelui și împotriva impetritii peptului. Are un efect vindecător escelent și sigur la orbanț și totfelul de leziuni hronice, la răniri, inflamație de picioare, la cari de os, la răniri de sabie, impusături, răni de impuscături, la tăieturi și zdruncinări; apoi la înlăturarea din corp a obiectelor străine, cum sunt sticla, țandurile, prav, alice, spini șcl.; la totfelul de umflături, răni, carbuncul, exemă, cancer, parasiți, putrefacții, rosuri de încălțăminte, la tot felul de arsuri, la părți de membre înghețate, la leziuni provenite din zăcut îndelungat, la inflamații de grumazi, buboale, curgeri de urechi, abscese etc.

Comande sub două cutii nu se efeptuesc. Spedarea se face prin rambursă, sau pe lângă trimiterea anticipativă a prețului. Două cutii costă 3'60 Kor. La comande mai mari se acordă un scăzământ însemnat de preț.

În Budapest se pot comanda dela Apoteca **Török Jozsef** și în cele mai multe spiterii. En gros se află la drogueriile: **Thalmayer și Seitz**, la **Erezii Kochmeister** și la **Frații Radanovits** din Budapest, cum și în toate apotecile din țeară. Unde lipsește deposit, acolo să comandă dela:

A. THIERRY. Apotecă la **Ângerul păzitor în PREGRADA** (lângă **Rohits-Sauerbrunn**) (21) 6—25

A eșit de sub tipar:

Regulament pentru organizarea învățământului în școlile primare din Arhidieceza gr.-cat. română.

Se află de vânzare la **Librăria Seminarială din Blaj**. Prețul **2 cor.**

Se află de vânzare la **Librăria Seminarială din Blaj**

Icoana dlui I. HRISTOS și a Preacuratei MARIA

Amândouă fac 4'30 cor. fco. Mărimea icoanelor $4\frac{5}{16}$ cm.

Aviz.

Avem onoare a aduce la cunoștința Onor. public românesc, că în depozitul prăvăliei noastre să află în număr cu mult mai mare ca în anul trecut din **vestitele „coase bătute cu mâna și garantate”**, cari atât de căutate au fost în anii precedenți pentru calitatea lor superioară altor fabricații.

Nu ne indoim, că plugarii noștri își vor acoperi lipsele lor din prăvălia noastră, cu atât mai vârtos, că pe lângă toată scumpetea, prețul din anul trecut al coaselor nu l'am urcat.

Cu toată stima:

„Consum”

societate comercială Blaj.

Trick American.

După 10 coase cumpărate dăm a 11 gratis. Grăbiți-vă deci a vă însoți câte 10 ca să câștigați o coasă în cinste. (35) 5—5

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania”

SIBIU

Strada Csnădiei 1—5. Edificiile proprii. recomandă

Asigurări împotriva focului pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1912 K. 5,456,645'67
 Capitale asigurate pe viață achitate „ 5,458,689'48
 Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1912 } foc „ 183.667,241—
 } viață „ 11.740,710—
 Fonduri de întemeiere și de rezervă cor. 2.603,400—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(18) 40—?

A apărut

ANTOLOGIONUL

sau

MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele dumnezeestilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noembrie și Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II, se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.